

Bruk av tester

Kvalitetssikring av tester – et svar

Ole Bosnes

Kvalitetssikring av psykologiske tester er viktig. Ikke minst gjelder dette tester som blir oversatt til andre språk og kulturer enn der de i sin tid ble utviklet, slik tilfellet er for anerkjente metoder som Wechslers intelligens tester. Min artikkel i Tidsskriftet i julinummet om WISC-R/WAIS og WASI var forsøk på et bidrag i så måte, selv om jeg er vel kjent med at nyere versjoner av WISC og WAIS de fleste steder nå er tatt i bruk, slik jeg også uttrykkelig nevner i innledningen av artikkelen. Klinisk forskning må nødvendigvis foregå med «historiske data», samlet gjennom tid med de tester som ble brukt på det aktuelle tidspunkt.

Ettersom de «gamle» versjonene har vært i bruk i lang tid og mange følgelig har erfaring med disse, fant jeg det likevel av interesse å rapportere erfaringer med disse versjoner, sett opp mot en kortversjon (WASI), som i visse situasjoner kan være et nyttig supplement eller erstatning for standardversjonene. Dette også fordi man ikke har norske normer for de nye versjonene, jamfør den debatt som har vært om WISC-III.

Første utkast til artikkelen ble innlevert Tidsskriftet i 2003. På dette tidspunkt var WISC-R og WAIS de versjoner som var mest brukt i Norge. Når jeg i artikkelen skrev at WISC-R/WAIS fremdeles var av de mest brukte evnetester i Norge, var altså det korrekt da artikkelen ble skrevet. Av ulike årsaker ble artikkelen først trykt i 2005. På dette tidspunkt var nyere versjoner i bruk, slik Steinar Bremnes påpeker, og som jeg også påpekte i artikkelens innledning.

Når Steinar Bremnes på denne bakgrunn tillegger meg holdninger og praksis som «psykologstanden generelt ikke deler», synes jeg han går meget langt i å trekke min faglige integritet i tvil. Ikke minst ettersom Assessio Norge AS er kjent med at jeg over tid har brukt både WAIS-III og WISC-III, da jeg har kjøpt deres testprotokoller/materiell og også har bidratt som kursleder på WAIS-III kurs i Assessios regi. Om Steinar Bremnes hadde tatt direkte kontakt med meg, ville de nevnte spørsmål vedrørende artikkelen raskt blitt avklart og oppklart.

I innlegget skriver Steinar Bremnes videre at jeg ikke har søkt Harcourt Assessment om tillatelse til å benytte WASI. Dette er korrekt, fordi jeg som en selvfølge antok at når jeg kjøpte WASI av Harcourts representant i Norge, innebar dette samtidig tillatelse til å benytte testen. Hvis ikke ville jeg ikke ha kjøpt testen. At jeg da skulle kunne benytte norsk instruksjon, antok jeg også var en selvfølge. For å unngå at flere norske versjoner var i bruk, noe som vanskeliggjør sammenligninger og forskning, benyttet jeg en norsk oversettelse som Harcourt Assessment har gitt en kollega tillatelse til å bruke. Hvis jeg derved uaktsomt har overtrådt copyright-bestemmelsene, beklager jeg selvsagt dette. Når Harcourt har brukt tid og penger på å utvikle en test, skal dette arbeid honoreres. At Steinar Bremnes peker på viktigheten av å overholde copyright-bestemmelsene, synes jeg er helt på sin plass.

Jeg kan imidlertid ikke se at min bruk av WASI/WISC-R/WAIS har påført Harcourt tapte inntekter, ettersom jeg faktisk har kjøpt testutstyret. Jeg har heller ikke forsøkt å gi inntrykk av at dette er tester utviklet av meg, eller forsøkt å tjene penger på å utgi noe av testutstyret.

Tvert imot vil jeg anta at min artikkel vil bidra til økt bruk av Harcourts produkter, og derved økte inntekter, fordi bruken blir sikrere når man vet mer om hvordan testene fungerer i forhold til andre og veletablerte tester.

Slik Steinar Bremnes sitt innlegg er formulert, reiser det flere prinsipielle spørsmål:

- 1. Er det Assessio Norge AS som skal bestemme når en kunde som har kjøpt og betalt en test, skal slutte å bruke denne testen?
- 2. Er det Assessio Norge AS som skal bestemme hvilke tester som skal benyttes i klinisk forskning?
- 3. Mener Assessio Norge AS at man alltid skal benytte siste utgave av en test?
- 4. Skal Assessio Norge AS da også bestemme hvilken utgave av en test som skal benyttes overfor enkeltklienter?

Assessios svar på disse spørsmål har vidtrekkende implikasjoner for psykologers virksomhet. Det er derfor nødvendig at et slikt svar kommer i Tidsskriftet snarest. Av samme grunn venter jeg også at fagsjefen i Psykologforeningen kommer med foreningens syn på de samme spørsmål.